

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Goniec Częstochowski

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Cena prenumeraty: miesięcznie 3 mk., 00 fen., kwartalnie 9 mk., 00 fen., za odosłaniem do domu dopłaca się 20 fenigów miesięcznie. Cena pojedynczego numeru 15 fenigów.

Redaktor: Józef Jędrzejko, przyjmując interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10 — 2 po poł. Redakcję nadających redakcja nie zwraća.

Ceny ogłoszeń: za wiersz pięciowy jednospaltowy na 1 kol. 1 mk. 50 i nigów, na 1 i 1/2 kol. 25 fenigów, na 1/2 kol. 45 fenigów. Ogłoszenia drobne po 10 fenigów za wiersz.

Adres Redakcji i Administracji CZĘSTOCHOWA, ulica Piast Maryi Nr. 35. — Telefon Nr. 5

O godność narodową.

W liczbie ujemnych wpływów, jakie wywierał na nas ucisk rosyjski za czasów caratu, poczesną miejscem zabierał stopniowy zanik poczucia godności narodowej. Zwłaszcza, o scbiścieci, stawiające sobie za cel życia — zdobycie stanowisk i jak największych dochodów, wszyscy karierowicze urzędowi, zapominając o obowiązku ciążącym na nich, jako synach narodu z tak bogatą i chlubną przeszłością, — dzięki której Polak, choć skuty w kajdany, mógł zawsze z dumą szlachetną spoglądać na swych gnębiących, — dla miłego groza i awansu służbowego szargali często wobec brutalnej władzy nie tylko swe dobre imię, ale i godność narodową.

Niestety, prawda wyznać nakazuje, że takiego poniżenia godności narodowej dopuszczali się nie sami jedyne funkcjonariusze urzędowi, lecz nieraz i ludzie materialnie niezależni, jak naprz. obywatele (ziemscy, rötini zawodowcy, (nie mówiąc już o szarym tłumie), nawet obrońcy sądowi.

Nie chcąc tłumaczyć się zbytino nad licznymi faktami, ilustrującymi tę ciemną kartę naszych dziejów, przytoczę tu tylko jeden z nich, dla przypomnienia do jakiego zamętu pojęć w poczuciu postannictwa narodowego dochodzili niektórzy przedstawiciele naszej inteligencji.

Przed kilkunastu laty stała się głośna w Królestwie sprawa radomskiego policmajstra Kiriozenki, który został oskarżony o popieranie zorganizowanej szajki złodziejskiej, obradającej, przy niemem współdziałaniu agentów poliej, mieszkańców Radomia i przybywających „na targi tygodniowe, okolicznych wieśniaków, w sposób jawny, urągający najelementarniejszym zasadom bezpieczeństwa mienia. — Otóż, takiego notorycznego heretza złodziej, jakim był Kiriozenko, podjął się bronić nie żaden mowski, ani tyński, lecz rdzenny Polak, adwokat warszawski p. K., znany powszechnie jako działacz społeczny. Charakterystycznym było słowo maozenia: obrony z szarzutu podjęła się obrona w tak haniebnej sprawie: „podjąłem się tej obrony” — miał powiedzieć — „za dziesięć tysięcy rubli, aby nie dopuścić do zbagacenia się naszych wrogów tak poważną sumą... Było to więc zaprzeczenie godności narodowej za kieszonką złota.

A jednak, choć czasy sprzedawczykowski, szary paniewiarzenia godnością narodową dla miłościyszków lub kasjerów minęły, — czy wyżybił się naprawdę szargania tej godności przed obcymi? O ile awan, jeżozne nie, i widzę, że nam daleko do wyrobienia się tego piętna niewodli, skoro i w ostatnich czasach mieliśmy tu, na naszym gruncie, parę przykładów takiego poniżenia godności narodowej. Mam tu na myśli świeżo jeszcze w pamięci fawoszczowian fakty, jak zaproszenie na

obrońcę w zatargu między dwoma polakami, przez jedną ze stron — czyste; krwi rosjanina; lub znowu, w sprawie o znieważenie naszej św. Wiary, a zarazem i wiary ojców naszych, przez inewierców na obronę estetnich — adwokata polaka, znanego w Warszawie działacza społecznego!

Czyż więc fakty tak jaskrawe nie dowodzą wymownie, że brak nam poczucia godności narodowej, że obojętność materialna, ambicję fałszywą, lub obrażoną dumę czy pychę, stawiamy wyżej niż godność narodową!

Nie zapominajmy więc, że przynależność nasza do narodowości polskiej, wkłada na nas kategoryczny obowiązek stawiania sprawy narodowej ponad interesy osobiste, i, że ten, co chwałę ojczyzny ma tylko na ustach, a nie stwierdza jej czynem, nie godzien nosić zaszczytnego miana Polaka.

Vetus.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urządowo). Wielka Kwatera Główna donosi dnia 20 października 1918 r.:

Zachodni teren walk.

We Flandrii w dalszym wykonaniu zakomunikowanych w dn 18 października manewrów, opuszcziliśmy Brügge, Thiel i Kortryk i zajęliśmy nowe pozycje. Toczyły się przed nami ożywione walki przedpolowe.

Pod wieczór nieprzyjaciel stał na południowy wschód od Sluis na granicy belgijsko-holenderskiej, na zachód od Waldegem-Ursel, pod Poete i Markegem.

Na północny wschód od Kortryk przedostał się z oddziałami przez Lys.

Na południe od Kortryk dotarli do drogi Kortryk-Tournai i posunęli się po obu stronach Douai aż na wschód od linii Orchies-Marchiennes.

Na pola walki pomiędzy Le Cateau a Oise nastąpiła wczoraj przerwa. Na nowych liniach naszych nad kanałem Sambre-Oise i nad Oise pozostajemy w kontakcie bojowym z przeciwnikiem.

Odcinek Serre-Souche był przez cały dzień celem silnych ataków nieprzyjacielskich. Nieprzyjaciel, nacierający na północny wschód od La Fere na północnym brzegu Serre, odparty został ogniem i w walce z bliska.

Rozchwiał się również w kontrataku bataljonów saskich ataki, prowadzone znacznymi siłami na południe od Crecy.

Przy drodze Laon-Marle nieprzyjaciel utrzymał się w małych częściach pozycji naszych.

Po obu stronach doliny Suche odparty został po zajęciu walce.

Także i na północnym brzegu Aisne nieprzyjaciel atakował po silnym przygotowaniu artyleryjskim i na północno-wschód od Germainmont odsunął nieco nasze strażnice przednie.

Na froncie Aisne, pomiędzy Attigny a Orlizy wzmagają się działania bojowa przeciw walka.

Po obu stronach Vouziers usadowił się w ponownych atakach na wzgórzach na wschodnim brzegu Aisne.

Dowodzą 199 dywizji piechoty, generalporucznik von Puttkammer, dzięki osobistej interwencji potratymal atak nieprzyjacielski na wzgórzach na wschód od Vandy.

Pomiędzy Orlizy a Grand-Pre pułki lotaryjskie i szlezwigo-holsztyjskie oraz bataljony strzelców odparty ponownie ataki przeciwnika przed liniami awentli.

Po obu brzegach Mozzy działalność bojowa ograniczała się i wczoraj do ognia zastanowowego.

Południowo-wschodni teren walk. Pod Bukowicem, na północno-wschód od Aleksandru odparty ataki nieprzyjacielskie.

Zajecar w dolinie Timok zajęty został przez przeciwnika.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Rozkaz Hindenburga.

„Dziennik haski „Het Vaterland“ przynosi wiadomość następującą: „Przychylny tutaj radjotelegram opiewa:”

„Zwracam raz jeszcze uwagę na wydane przezemnie i generalnego kwatermistrza niejednokrotnie rozkazy, że przy opuszczaniu okupowanego terytorjum dokonywane być mogą tylko militarne burzenia, wywołane koniecznością wojenną.

Podp. Hindenburg”.

Spisek w Bułgarii.

„Vossische Ztg.“ pisze: Jak się dowiadujemy, w Bułgarii odkryto spisek bolszewicki. Aresztowano ponownie radykalnych posłów chłopskich pod wodzą Stambolskiego, rząd bowiem ma dowody w ręku, że zorganizowali wielki bolszewicki spisek w kraju.

W przededniu pokoju.

„Daily Telegraph“ donosi, że Belgowie, którzy korzystają z gościnności Anglii, otrzymali zawiadomienie, iż wkrótce nastąpi zawarcie pokoju, wobec czego powinni się oni przygotować na rychły powrót do ojczyzny.

Walki bolszewickie w Sofii.

Przybył tu z Sofii pewien wysłany urzędnik bankowy i opowiadał, że w ostatnich dniach odbywały się tam walki uliczne.

Około 5000 bolszewików podeszło do miasta. Wywlewały się krwawe walki. 3000 osób wśród tych walk straciło życie.

O wycofanie wojsk niemieckich.

Frakcja niemiecka powzięła następującą uchwałę, którą przesłała kanclerzowi Rzeszy: Frakcja niemiecka proponuje kanclerzowi Rzeszy rozważyć sprawę natychmiastowego wycofania z Królestwa Polskiego niemieckich sił zbrojnych i niemieckiego zarządu cywilnego.

Odrębny pokój Turcji.

Wiedeń. — „Morgen Ztg.“ donosi: Wiedeńskie koła dyplomatyczne otrzymały wiadomość, że Turcja zawarła już z koalicją pokój odrębny. Pomiędzy warunkami, jakie koalicja Turcji postawiła, znajduje się także żądanie zezwolenia okrętem państw koalicyjnych na swobodny przejazd przez Dardanele na morze Czarne.

Odrzeczenie odpowiedzi niemieckiej.

Berlin 19 X. Ogłoszenie odpowiedzi na netę Wilsona nie nastąpi już dzisiaj. Podobno nowe nastąpiące wiadomości czynią niesbędną nową redakcję.

Odmowne stanowisko Ameryki.

Urządowa wiadomość z Waszyngtonu, zakomunikowana działnikom francuskim d. 17 października donosi:

W otoczeniu prezydenta Wilsona oczekują, że Niemcy nadadzą nową notę w celu dalszego prowadzenia

rokowań w sprawie pokoju. Jeżeli to jest prawda, można być pewnym, że Niemcy fatygują się niepotrzebnie.

Koalicja a Holandia.

Z Hagi donoszą, że koalicja żąda od Holandji odstąpienia na rzecz Belgii 600 kilometrów kwadratowych, na południowym brzegu Skaldy od Antwerpii aż do morza w zamian za co gwarantuje Holandji nietykalność jej kolonii.

Zniesienie Izby Panów w Austrii?

Z Wiednia donoszą, że według zapewnień kół nieurzędowych w przyszłej konstytucji austriackiej nie będzie już miejsca na Izbę panów.

Mówią nawet, że wyznaczone na poniedziałek posiedzenie Izby panów, będzie ostatnie.

Chwila bieżąca.

— Sprawozdawca militaray „Daily Telegraph” twierdzi, że rząd angielski wówczas dopiero ukończy wojnę, gdy dotępa morską „Niemiec” zostanie zupełnie unieszkodliwiona.

— Ministerjum spraw zagranicznych komunikuje, że pogłoska, jakoby rząd angielski wszedł w kontakt z austriackimi mężami stanu w Szwajcarii, czy też w innym jakim kraju, jest nieprawdziwa.

— Wśród rozstrzelanych w ostatnich dniach w Petersburgu wybitniejszych osobistości było też 9 dziennikarzy, redaktorów i wydawców pism.

— Gabinet francuski zgodził się zasadniczo na przedstawiony koalicji przez Wilsona wniosek, obejmujący zaniechanie wojny ekonomicznej po zawarciu pokoju.

Sprawy polskie.

Linja Bugu granicą Polski.

Do „Gońca Krakowskiego” donoszą ze Lwowa: W planie przebudowy Austrii na federację państw narodowych miarodajne koła austriackie wykreśliły granicę państwa ukraińskiego wzdłuż rzeki Bugu. Lwów i większa część wschodniej Galicji miałaby przypaść Polsce, w zamian za obietnicę, że korona polska przypadnie członkowi dynastji habsburskiej.

W sprawie Chełmszczyzny.

W komisji zagranicznej delegacji wiedeńskiej poseł ukraiński, Wassilko, postawił wniosek o wyrażenie hr. Burianowi votum nieufności, gdyż złamał on postanowienia traktatu brzeskiego i sprawy chełmskiej nie traktował odpowiednio (to znaczy w myśl życzeń ukraińskich), oraz wykrzytał ostatnią klauzulę dodatkowej „tajnej” umowy z Ukrainą, aby dla korzyści polskiej całą tę umowę obalić.

Otóż, jak wywodził Wassilko, w traktacie głównym istniało zobowiązanie Ukrainy, że dostarczy Austrii w czasie od 15 lipca 1918 r. jeden milion ton zboża, a dostarczyła tylko 15,000 (dosłownie piętnaście) ton zboża; hr. Burian uważał za stosowne obalić przez to cały traktat.

Hr. Burian odpowiedział pokrótce na zarzuty p. Wassilki, przyrzecząc w sprawie chełmskiej następujące oświadczenie:

„Jakiekolwiek są stosunki etnograficzne w gubernji chełmskiej, należała ona faktycznie od wieków do Królestwa Polskiego i wszyscy wiedzieli, jaką rolę posiadanie Chełmszczyzny odgrywa w uczuciach narodowych Polaków. Granicę Bugu uważaliśmy i uważamy dziś jeszcze za najbardziej celową, jest ona bowiem rzeczywistie kompromisową. Zaraz po zawarciu pokoju w Brześciu nastąpiło rozpoznanie, że granica, przez ten traktat ustanowiona, uniemożliwiłaby nam wchodzić. Dlatego zmieniono go”.

Wniosek p. Wassilki odrzucono.

Protest.

W pismach warszawskich ukazał się protest treści następującej:

Wczoraj aresztowała polska żandarmerja polswa znanego literata Adolfa Nowaczynskiego.

Protestując jaknajenergiczniej przeciwko temu aresztowaniu, żądamy publicznego wyjaśnienia motywów, na których podstawie pisarza polskiego pozbawiono wolności.

Warszawa, d. 18 października 1918 r.

Zdzisław Debicki, Jan Lorentowicz, Kornel Makuszyński, Artur Oppman, Włodzimierz Perzyński, Władysław St. Reymont, Wacław Rogowicz, Adam Grzymała-Siedlecki, Wacław Sieroszewski, Edward Słoiński, Józef Weysenhoff.

W sprawie aresztowania A. Nowaczynskiego „Głos” oświadcza:

Sfery wojskowe upoważniają nas do zaznaczenia, że aresztowanie p. Nowaczynskiego, spowodowane zostało wyłącznie tem, że jest on dezertorem wojska polskiego.

Przeciw idei wielkopolskiej.

„Lokal-Anzeiger” pisze: „Jak się dowiadujemy, powołane czynniki rządowe zwracają baczna uwagę na agitację na rzecz idei wielkopolskiej i rozwijają odpowiednie środki przeciwdziałania.

Rozważania zamieniają się prawdopodobnie rychło w silne czyny. Niebezpieczeństwo jest bowiem wielkie i wszelka niezdecydowana słabość może mieć skutki jak najpoważniejsze.

Z Rady Miejskiej.

Ostatnie posiedzenie Rady miejskiej, które odbyło się w ubotę przy udziale 18 radnych, posiadało niezmierzone doniesienie, że względu na uchwalenie powszechnego przymusu szkolnego.

Posiedzenie o godz. 5 po południu otworzył vice-prezes Rady p. Ludomir Nieprzecki, obejmując w zastępstwie p. Wolfkę przewodnictwo obrad.

Przed przystąpieniem do porządku obrad przewodniczący odczytał wnioski nagłe, zgłoszone do prezydium, otwierając nad nimi dyskusję.

Wniosek nagły r. Chmurskiego w sprawie zamykania sklepów o g. 7-wieczorem przesłano do komisji do spraw ogólnych. Drugi wniosek tegoż radnego, w kwestji rozdania polek magistrackich ubogiej ludności, — odłożono do następnego posiedzenia.

Długa i ożywiona dyskusja wywołał wniosek Magistratu w sprawie wyasygnowania 90,000 mk. na kąpiel i Jeżynkę, oraz na budowę baru epidemicznego, Rada miejska na poprzednim posiedzeniu przyjęła do wiadomości odnośnie rozporządzenia władz nadzorczych, lecz nie powzięła w tej sprawie żadnej decyzji. Wobec czego p. nacelnik powiatu wystosował do Rady list, w którym oświadczył, że Rada mogła wniosek akceptować lub odrzucić, nie powinna jednak nad podobnymi sprawami przechodzić do porządku.

Po odczytaniu przez przewodniczącego listu p. nacelnika powiatu kilku radnych wypowiedziało się w sposób dość stanowczy przeciw użyciu nieparlamentarnych wyrazów.

Ostatecznie wniosek przekazano komisji do spraw ogólnych, z propozycją o dostarczenie planu i kosztorysu baru.

Następnie przystąpiono do rozpatrzenia wniosku r. Zagórskiego w sprawie powszechnego przymusu szkolnego. W tym celu wnioskodawca proponował zestawienie przez opiekunów dzielnicowych spisu działwy w wieku szkolnym. Dzieci w wieku do lat 7 będą umieszczone w ochronach, starsze zaś w szkołach elementarnych. Po przeprowadzeniu na ten temat dyskusji i po zasięgnięciu opinii u inspektora szkolnego p. Kuropatwińskiego, Rada jednogłośnie postanowiła wprowadzić w naszym mieście powszechne nauczanie.

Następnie jednogłośnie postanowiono uwzględnić petycję nauczycieli ludowych, w sprawie otrzymania na równi z innymi urzędnikami ilości maki i cukru.

Na wniosek Magistratu uchwalono bez dyskusji drzewo z rozebranych budek pod Jasną Górą offerować Komisji sącąc pozaszkolnych; na meble do sali szkolnej w de-

mu p. Wróblewskiego postanowiono wyasygnować 1810 mk.

Wniosek Magistratu o uchwalenie kredytu 10,000 mk. na ambulatorjum miejskie wywołał nader ożywioną dyskusję, bowiem opinia p. nacelnika zarzucała radnym, iż nie załatwiają tych spraw zasadniczo.

R. Zagórski oświadczył, że żaden z radnych nie jest przeciw założeniu ambulatorjum, ale przeciw samowoli Magistratu, który złożył ambulatorjum bez uprzedniej aprobaty projektu przez Radę.

R. Stiller skorzystał z nadarzającej się sposobności, aby wytoczyć przeciw p. nadburmistrzowi ciężkie działo swej elokwencji: „My jesteśmy wybrani, a p. nadburmistrz mianowany” — zawołał z miejsca.

R. Nirenberg w toku przemowy wpadł na niezwykły pomysł, proponując wybrać specjalną komisję, któraby się zajęła... zapostawianiem przeciw niestosownym wyrażeniom władz nadzorczych.

Po wyjaśnieniach przewodniczącego i zamknięciu listy mówców wniosek Magistratu odesłano do komisji szpitalnej w celu rozpatrzenia go z udziałem rzeczoznawców, przyzem Rada wyraziła protest przeciw nieparlamentarnym wyrażeniom władz nadzorczych.

Dalej przyjęto uchwałę Magistratu w sprawie wypłacenia na poczet należności kwaterunkowych: p. Wolfkemu 1000 mk., pani Waligórskiej 8000 marek i p. Szerdtowi 50 marek.

W celu dalszego utrzymania dodatku drożyznianego dla pracowników miejskich i niższej służby, przyjęto projekt Magistratu, uchwalając po 6800 mk. miesięcznie do końca roku budżetowego, t. j. na 6 i pół miesięcy.

Następnie przewodniczący odczytał opinię Komisji szkolnej w sprawie przejścia przez miasto szkół elementarnych Tow. Opieki szkolnej, poczem Rada jednogłośnie akceptowała projekt umiastwienia szkół elementarnych T. O. S., które przejdą pod opiekę miasta z dniem 1 listopada b. r. Na otwarcie 4 nowych oddziałów szkolnych postanowiono wyasygnować sumę 22,180 mk. Przyjęto również pod opiekę miasta szkołę, utrzymywaną dotychczas przez fabrykę Pelterzów. Ponieważ pozycja budżetowa na opał dla szkół w wysokości mk. 6000, z powodu otwarcia kilku nowych oddziałów, okazała się niewystarczającą, Rada uchwaliła pozycję budżetową powiększyć o 2,401 mk. 50 fen., przyzem w uchwale poczyniono zastrzeżenie, aby szkołom w miarę możności wydawano węgiel, zamiast pieniędzy za opał.

Rozpatrzone przez Komisję do spraw ogólnych statut ciężarów kwaterunkowych po krótkiej dyskusji akceptowano.

Wniosek w sprawie uporządkowania ulicy Skodolianej przekazano do wykonania Magistratowi, akceptując na ten cel pozycję budżetową w wysokości 17,000 marek.

Na tem. obrady ukończono, odkładając pozostałe punkty porządku obrad do następnego zebrania.

KRONIKA

— Są jeszcze tacy. W czasie obecnie rozpanoszonej spekulacji i sobokstwa są jeszcze ludzie, którzy nie zamykają swego serca na widok biedy i opuszczenia bliźnich. Oto p. Emilia Osipowicz za naszym pośrednictwem zawiadania, że w schronisku pod wezwaniem Matki Boskiej Bolesnej, przez ul. założonem dla chorych i niezdarych, jest kilkanaście miejsc jeszcze wolnych.

Schronisko mieści się przy ul. Siedmiu-Kamieści nr. 12.

— Do Zarządu Macierzy Szkolnej. Na miejsce p. Chrzastowskiego do zarządu i kół Macierzy Szkolnej wybrano jednogłośnie dyrektora gim. im. H. Sienkiewicza, p. W. Płodowskiego.

— Na kinematograf szkolny. W dalszym ciągu na kinematograf szkolny złożyli pp.: Szerdt 100 mk., M. Nowak 50 mk., „Dziennik Polski” 100 mk., M. Słowikowska 50 mk., Cholewicki 50 mk., Kotakowski 50 mk., adwokat Głicki 50 mk.

Jak widzimy, zapisy na udziały postępują razno naprzód i mamy nadzieję, że w krótkim czasie kinematograf szkolny zostanie uruchomiony.

— Na przebrakowanie ulicy. Na skutek opinji inspektora Moskowskiego, Magistrat postanowił kosztem 3000 mk. zainicjować i przebrakować ścieki i część ul. Szwajcarskiej.

Ponowne odłożenie zebrania P. M. S. Zapowiedziane na ubi niedziele zebranie i koła Macierzy Szkolnej zgrupowało tylko 9 członków zarządu. Zaden z członków pomimo powtórnego terminu zania zebrania nie puczwał się do obowiazku przybycia. To też po półgodzinnem oczekiwaniu zebranie zostalo odložone.

Do ludzi dobrej woli. Inteligentna matka z kilkorgiem dzieci, wdowa, pomimo najusilniejszych starań w celu znalezienia odpowiedniego zajęcia pozostaje bez pracy, cierpiąc głód i niedostatek. To też za naszym pośrednictwem zwraca się do ludzi dobrej woli błagając o pomoc. Wiadomości o nieszczęśliwej można zasięgnąć w administracji naszego pisma.

W sprawie poczty miejskiej. Przew. niedawnym czmem Zarząd poczty miejskiej w Częstochowie zwrócił się do Wład. Okupacyjnych o przekazanie poczcie rozleglejszego zakresu pracy, jako to: przesyłanie w obrębie miasta listów, przekażków i t. p. Obecnie poczta miejska otrzymała odpowiedź odmową, tak, że atrybuty poczty miejskiej pozostają nadal te same.

Z zabawy w parku. Niedzielną zabawa w parku na rzecz Samopomocy uczniowskiej przy gimnazjum p. Szudejki udała się wybornie. Dzięki licznym atrakcjom, licznie zgromadzona publiczność pozostawała w parku do późnego wieczora, nie zważając na chłód jesienny. Największym powodzeniem cieszyły się confetti: główna aleja pod wieczór wyglądała jak „ersatz“ perukiego dywanu, zrobiony z papieru. Wielu zwolenników znalazło również loteria fantowa, a także bufet — owa najbardziej pożądana i zawsze aktualna atrakcja.

Z występu Gruszczyńskiego. Pożegnany występ artystów Opery Warszawskiej z udziałem znakomitego tenora tejże Opery p. Stanisława Gruszczyńskiego cieszył się bardzo licznym napiwtem publiczności. Pomimo, że opera „Zydówka“ grana była po raz drugi.

P. Gruszczyński w roli Eleazara wspaniałem głosem i wysoką technikę artystyczną wzbudził powszechny zachwyt na sali, zważsza wspaniale wypadła aria: „Rachelo kiedy Pan w dobroci niepojętej...“

Całość opery sprawiła by imponujące wrażenie, gdyby niefortunna obsada roli kłóscia Leopolda. Z powodu niedyspozycji p. Rólicza Sarny rola ta przypadła w udziale p. Dzieńbie, jednemu z najzdolniejszych... chórzystów zespołu. Pomimo widocznego wysiłku i jak najlepszych chęci p. Dzieńbia, nie posiadający odpowiedniego głosu, ani kultury artystycznej, gestami i mimiką zmanierowanego kaboty, co chwila rozśmieszał publiczność, psując przez to ogólny nastrój na sali.

O innych wykonawcach pisaliśmy już w poprzedniej recenzji.

Z cirku. Drugi występ cyrku Pastuszewskiego ścigał na liczne rzeseze publiczności. Poza różnemi numerami programu na wyróżnienie zasługowały dopisy akrobatów i turniej walki francuskiej z udziałem zapasników, znanych już w Częstochowie zwolennikom tego sportu. Ciekawą i prawidłowo wykonaną, była walka pierwszej pary Kalademi — rosjanina z Astrachania z Baganzem, który swego przeciwnika zwyciężył w ciągu 13 minut.

Niepowodzenie spekulacji. Ostatnie wiadomości polityczne, zapowiadające pewne odroczenie chwili zawarcia pokoju z rozwoływ pochurnym nastrojów wśród spekulantów, którzy poczęli znów nadrabiać minę. Nie wpłynęło to jednak wiele na kształtowanie się cen, wobec odporności kupujących, nie poddających się już tak łatwo nastrojom, wytwarzanym przez spekulację. Jako charakterystyczny objaw przystość można to, że pomimo bliskości zimy nie odczuwają się dążenia do zwykłych e tej porze. zakupów na zapas. Na zastój uskarżają się też siewcy i krawcy, u których w tej porze był zwykły ruch największy.

Napad na plebanję. Zuchwały bandytizm zatęcza coraz szersze kregi. Niema dnia, aby nie doniesiono o napadzie połączonym często z sabojstwem, lub o krwawym osobistym porachunku.

W tych dniach oto zdarzył się znowu napad, wakuający, że złoczyńcy zamierzają przenieść swą działalność także i na inne szersze pola. W ub. sobotę około godziny 1 i pół w nocy do plebanji księdza Grabowskiego w Koszłowach pod Częstochową wtargnęło 5 uzbrojonych bandytów, z których jeden stanął na straży a reszta po steroryzowaniu księdza i służby zrabowała 1142 mk. gotówka, poszewki, szubę, 12 korder, parę butów, dwa zegarki oraz znajdujące się w domu plebany.

Po dokonaniu rabunku bandyci zbiegli w nieznanym kierunku.

Powtórny napad w lesie. Tej samej nocy o godz. 5 i pół rano za dwóch zydów Jude Bittermana i Königberga w lesie między Lgótą a Postępem napadło 5-zbrojnych złoczyńców, którzy zabrali Bittermanowi zegarek kieszonkowy, poczem zbiegli.

Złoczyńcy byli uzbrojeni w karabiny wojskowe i rewolwery. Energetyczne poszukiwania w toku.

Przy pracy. Robotnikowi Ignacemu Karwat, przy pracy w tartaku piła parowa obcięła prawą dłoń. Poszwankowanego w stanie nieprzytomnym odwieziono do szpitala N. Panny Marji.

Ile zgubiono paszportów? Od dn. 1 do 10 października skradziono w powiecie częstochowskim 2 paszporty a 55 zgubiono.

Z ostatniej chwili.
(Telegr. własne „Gońca Częstoch.“)
Odpowiedź Wilsona na notę Austro-Węgier.

Waszyngton, 19 | 10. Tekst noty Stanów Zjednoczonych na notę austriacką z dnia 4 października, która była opublikowana, jest następujący:

„Mam zaszczyt potwierdzić odbiór noty i prezydent uważa za swój obowiazek wyjaśnić rządowi austro-węgierskiemu, że nie może on poddać rozpatrzeniu obecnej propozycji Austro-Węgier, wskutek pewnych wydarzeń doniosłego znaczenia, które zaszły od czasu wydania tego orędzia z d. 8 stycznia, a które z konieczności stanowisko rządu austriackiego zmieniły.

„Między 14 warunkami pokoju, które wtedy prezydent sformułował, znajdował się i następujący:

Narodom Austrii, których należyte miejsce między ludami chcemy widzieć zabezpieczone i zapewnione, powinna być dostarczona najszerza możność do autonomicznego rozwoju. Od czasu jak zdanie to było napisane i przed kongresm Stanów Zjednoczonych, wygłoszone, rząd amerykański uznał czecho-słowaków za naród pozostający na stopie wojennej z państwami centralnemi i że rada Narodowa czecho-słowaków jest rządem de facto prowadzącym wojnę oraz że ona posiada odpowiedni autorytet, aby sprawy wojskowe i polityczne załatwiać. Uznała ona w najszerzym zakresie również prawa jugo-słowian do narodowego odrodzenia.

Prezydent uważa za wskazane uznać nadal za niewystarczające jedynie wolność i autonomję tych narodów jako podstawę do pokoju, ale jest zmuszony przytem obstarzać, iżby nie on leżał Rada Narodowa zdecydowała, jakie czyny ze strony Austrii tym pragnieniom i ukształtowaniu ich praw, jako współzłożonych rodziny narodów, mają być uznane za wystarczające.

O wystąpieniu Holandji.

Genewa 21 | 10. Gazeta „Feuille“ donosi z holenderskiego źródła, że koalycja, zatądawszy od Holandji odstąpienia na rzecz Belgji ujścia Skaldy, uczyniła to w porozumieniu z Wilsonem.

Polityczne koła upatrują w tem próbę skłonienia Holandji do wojny, aby w danym razie prowincje Maastricht mógł zużytkować. Voss Ztg. dodaje do tego, że wiadomości tych nie trzeba brać dosłownie. Koalycja dąży, aby wywołać w państwach centralnych zdenerwowanie.

Zbliża i zdaleka.

□ Śniegi we Włoszech. Z powodu burz w Alpach, Lombardia, Veltin i teren jektor górnowłoskich są zasypane śniegiem. To zjawisko nadzwyczajne o tej porze nie jest bez wpływu na grupę, szersząc się coraz bardziej we Włoszech. W Medjolanie zmarło 1 października 68 osób.

□ Niemcy z Włoyina przesiedlają się do Prus Książęcych. Sejm pruski przeszedł dotąd ogółem i miliard mk. na cele pospiesznej odbudowy Prus Książęcych.

Odbudowa kraju jest naogół na ukoniecznieniu, co stwierdziła komisja sejmowa w czasie objazdu.

□ Między innymi przygotowano wszystkie dla osadzenia w Pruskiej Książęcych (kolonistów niemieckich z Włoyina, którzy dotąd przesiedlili się w liczbie 20 tys. osób. Większość powracających rozmieszczono na razie po wszech jako robotników rolnych.

□ Kasy igumiane. Naczelnicj niektórych powiatów w general — gubernatorstwie warszawskim ogłosili, że następuje:

„Mieszkańcy powiatów, którzy zaciągali pożyczki i kas gminnych pożyczkowo-oszczędnościowych, obecnie już nie istniejących i pozyczer tych nie zwrócili wcale lub nie w całości, wienni w przeciągu 14 dni, po obwieszczeniu tego rozporządzenia, zgłosić się osobiście do burmistrza lub woźty i ożać, jakie sumy i procenty są wienni w tych kasach.

czędnościowych, obecnie już nie istniejących i pozyczer tych nie zwrócili wcale lub nie w całości, wienni w przeciągu 14 dni, po obwieszczeniu tego rozporządzenia, zgłosić się osobiście do burmistrza lub woźty i ożać, jakie sumy i procenty są wienni w tych kasach.

Ofiary.

Na kamień pamiątkowy dla poległych Legionistów Częstochowian w myśl odczyty prezesa wj. Krokowskiej.

Urzędnicj Sądu Okręgowego 66 mk. 50 f. Urzędnicj Sądu Pokoju 14 mk. Trawiński 5 mk. kwity 320, 321, 322.

Wstępując do Wojska Polskiego młodzież z Ost. Grosza z okazji rozwiązywania swej organizacji pozostałe składki składa na kamień pamiątkowy dla poległych legionistów Częstochowian 16 mk. kwit 323.

Zamiast wieńca na grób s. p. Cacylii Zawadowej na biednych do uzn. ks. Kneblewskiego Michałowie Rozenowicz 15 mk. kwit 324.

Zamiast kwiatów na grób s. p. Dawida Szwarcbarda, ojca naszego kolegi za pośrednictwem Redakcji Gońca Częstochowskiego urzędnicj Polskiej Krajowej kasy Pożycz. składają na Tow. Op. nad Bezdomnymi dziećmi 39 mk. 25 fen. i na Dem Starców i Sierot im. Miny Werde 39 mk. 25 fen. kwit 329.

Z powodu wyjazdu do Francji zamiast wizyt pożegnanych składają na paraliżków Adrianostwo Marchal 25 mk. i Edmundo wie Duhamel 25 mk. kwity 325, 326

Dnia 25 b. m. w dniu patronów św. Kryspinów, o godz. 8 rano w Kościele św. Rodziny odbędzie się nabożeństwo członków zgromadzenia Cechu Szwedkiego.

Dnia 26 b. m. o tej samej godzinie odbędzie się nabożeństwo żałobne na które zaprasza się pp. członków.

Stanisław Rumszewicz
adwokat przysięgły
w Częstochowie ul. Piętna 7.
(I. piętro front obok Sądu Pok. II Okr.
Przyjmuje od 2-jej do 5 południu z wyjątkiem niedziel i świąt.

DOKTOR
Paweł Broniatowski
w CZĘSTOCHOWIE
ul. Panny Marji Nr. 21.
Choroby skórne i weneryczne i dróg moczowych.
Ordynuje od 9—12 rano i od 4—7 p.p.
Panie od 12—1 po południu. 877—

DOKTOR
Stefan Purski
przyjmuje codziennie od 9—11 i od 4—6 pp. Panie od 12—2
choroby skórne i weneryczne
Częstochowa ul. Piętna 5.
I-sze piętro. 754—

REMIZA WARSZAWSKA.
Kantor Przewozowy
I. KOSSOWSKIEGO
przeniesiony został z ulicy Kościuski 41 na ulicę św. Stanisława Nr. 5 (róg Kościuski) do domu własnego.

DOKTOR MED.
Edwin Potrykat
b. lekarz kliniki Prof. LESZERA
Choroby skórne, weneryczne i moczowe
przyjmuje od 9—12 rano i od 3—6 godz. wiecz.
Panie od 12—1 godz. rpp. W niedziele i święta od 10—12 godz.
Częstochowa ul. Defard 11.

Teatr „**PARYSKI**” Ulica Panny Marji Program od Wtorku 22-go do Piątku 25 Października r. b. — Nr. 19. —

w Obliczu śmierci

Głęboki dramat psychologiczny w 5-ciu częściach, na tle przedśmiertnych przeżyć niewinnie osądzonych.
W roli głównej słynna **Pokrowska** Artystka teatrów Moskiewskich.

ŚWIĘTO w JAPONJI (Zdjęcie z natury)

Musyka: Sekstet Artystyczny pod Dyrekcją p. **Czesława Żaka**.
Słuchacza Konserwatorium Warszawskiego.

Dla dzieci wejście wzbronione.

szczególności w programach.
Bufet cukierniczy przy teatrze

Teatr „**ODEON**” ul. Panny Marji № 27.

Program od niedzieli 20-go do środy 23-go Października 1918 r.

Wspaniałe arcydzieła filmowe!

COWBOY ALWIN NEUSS

Wielki sensacyjny dramat amerykański w 6-ciu aktach w rolach głównych: Jeden z najwybitniejszych tragiczków

i precyzyjna nowa gwiazda kinematograficzna **MARTA DAGHOFER**.

NAD PROGRAM: Fragmenty z uroczystości **ŚWIĘTA NARODOWEGO**

w dniu 17 b. m. w Częstochowie (Zdjęcia własne) oraz z powodu ogólnego zainteresowania pozostawiamy jeszcze na dni kilka Niebawą Sensację aktualną!

Z ostatnich walk na zachodzie Niezwykle ciekawe zdjęcia dokonane z „Tamtej strony frontu” przez angielski urząd filmowy i zdobyte przez Wojska Niemieckie

Orkiestra pod kierunkiem członka Filharmonii Łódzkiej p. **RAFALA KANTORA**. — Bufet cukierniczy przy teatrze.
Dla młodzieży wejście wzbronione. — Szczególności w afiszach i programach.

Najsilniejsze bóle głowy i migrena ustępują natychmiast po zażyciu proszku

KOWALSKINY

Wyrób farm. lab. „Ap. Kowalski” w Warszawie.
Zadać w aptekach i skł. aptecz. 0355

Obwieszczenie.

Pisarz Wydziału hipotecznego powiatu Częstochowskiego ogłasza, że po śmierci niżej wymienionych osób otwarto postępowanie spadkowe, a mianowicie:

1. **Janiny Piłate**, z Romanowiczów, właścicielce 13 i 140 niepodziel. części nieruchomości w m. Częstochowie Nr. hip. 600.
2. **Andrzeja Gawrona**, współwłaściciela części, opisanej w dziale I pod Nr. 2 księgi wieczystej nieruchomości w m. Częstochowie Nr. hip. 667.
3. **szajadli vel Salomei Braun**, z domu B e h m, właścicielce nieruchomości w m. Częstochowie Nr. hip. 415, oraz wierzycielce sumy rubli 4000 z % i kaucją rub. 700, zabezpieczoną na nieruchomości w m. Częstochowie Nr. hip. 1754.
4. **Ileka**, — **Lejba Heraszkowicza**, współwłaściciela nieruchomości w m. Częstochowie Nr. hip. 1401.
5. **Anny Słusarek**, z Bednarków, współwłaścicielce nieruchomości w m. Częstochowie Nr. hip. 682.
6. **Kazimierzy Kubickiej**, z domu Błaszczyk, wierzycielce sumy rubli 1250 z % i kaucją, zabezpieczoną na nieruchomości w m. Częstochowie Nr. hip. 1159.
7. **Marii Zaremchak**, z Irwinów (Irving) wdowy, wierzycielce sumy rubli 8000 z % i ewikcją rubli 800 i rubli 4000 z % i ewikcją rubli 400, zabezpieczoną na nieruchomości w m. Częstochowie Nr. hip. 776.
8. **Mariany Jarosze Zaremchak**, wierzycielce sumy rub. 1500 z % i kaucją rub. 150, zabezpieczoną na nieruchomości w m. Częstochowie Nr. hip. 119.

9. **Adeli - Stanisławy - Małgorzaty Schlejcher**, wierzycielce sumy rub. 1666 kop. 66 2/3, z % i kaucją na nieruchomości w m. Częstochowie Nr. hip. 1320.
  10. **Michała Hara**, właściciela części nieruchomości w m. Częstochowie, oznacz. Nr. Nr. hip. 636, 701, 703, 704, 705 i 706.
  11. **Herazika Jakóbowicza**, współwłaściciela nieruchomości w m. Częstochowie, oznacz. Nr. hip. 266;
  12. **Józefa Kellera**, wierzycielce sumy rubli 10000 z % i kaucją rub 1000, zabezpieczoną na nieruchomości w m. Częstochowie Nr. hip. 1370 i rub. 3000 z % i kaucją rub. 300, zabezpieczoną na dwóch nieruchomościach w m. Częstochowie Nr. Nr. hip. 518 i 1376.
  13. **Ksawery Pękostawskiej**, z Krzyszkowskich, wdowy, właścicielce 2 i 3 niepodziel. części nieruchomości w m. Częstochowie Nr. hip. 480
  14. **Antoniego Heraszkowicza**, współwłaściciela nieruchomości w m. Częstochowie Nr. hip. 1140.
  15. **Marii Proszowskiej**, z Cieplistów, wdowy, właścicielki nieruchomości w m. Częstochowie Nr. hip. 64.
- Termin regulacji spadków wyznacza się na dzień 8 lutego 1919 r. Osoby zainteresowane, stosownie do art. 178 ust. h p. winny w powyższym terminie zgłosić się do Wydziału hipotecznego w Częstochowie, ulica Szkolna Nr. 3, z odpowiednimi dowodami i podać swoje prawa pod skutkami prekluzji Częstochowa, dnia 22 Października 1918 r.
- 0209 — **PISARZ HIPOTECZNY**
K. Pertkiewicz.

Pierwszy w Częstochowie chrześcijański skład kupuje i sprzedaje różnego rodzaju meble, pianina maszyny do szycia i t. p. po cenach umiarkowanych, oraz poleca całkowite umeblowanie, sypialni, stołowych, i t. p. ul. Panny Marji Nr. 50. 416 —

Poszukuję Magiel do sprzedania Ostatni Gross ul. Bieleńska 1. 2254 —

Plac 1/2 morgi i 8 ramowych uli z pszczołami sprzedam Wiad. w Gońcu 2255 —

Plac przy ul. Dobrej № 8 do sprzedania. Wiad. w Adm. Gońca. 2230 —

Zginęły księżka wkładowe Franciszka Cankiera za Nr. 13140 i udziałowa Nr. 3094 2243 —

Młody człowiek z 4 ro klasowym wykształceniem i znajomością korespondencji, poszukuje posady w większym handlu Wiad. w Gońcu. 2290 —

Potrzebny posługacz — zaraz Król Pol. Sąd Okręgowy ul. P. Marji 51. 2228 —

Poszukuję 5-6 pokojowego mieszkania, lub edynego 2 pokojowego (front, parter i sypialnia) w I-iej alei, N. Ryńska lub okolicy Władomości; w Gońcu 2241 —

Sprzedam garnitur mebli, kredens, stół, stalowy szafy i t. d. Szkolna 22 2202 —

Blady domowa Kościuszki 22 m. 40 2203 —

Kapusta sukrowa, marchew, cukrowa do sprzedania ceny przystępne Kościuszki 22 w Ogródzie. 2252 —

Redaktor i Wydawca F. D. Wilkoszewski.

Odbito we własnych zakładach drukarskich „Gońca Częstochowskiego”